

Posudek disertační práce

Jiřího Suka

Labyrintem revoluce. Aktéři, zápletky a křížovky jedné politické krize (od listopadu 1989 do června 1990)

Téma přechodu Československa k demokracii po roce 1989 bylo doposud zkoumáno především z hlediska normativních teorií; kniha Jiřího Suka, vědeckého pracovníka Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, představuje jeden z prvních pokusů uchopit je v rámci historické analýzy a neopomenout přitom poznatky sociologických rozborů a politologických typologií. Doktorand pracoval s primárními historickými prameny, kterými jsou písemnosti archivu Koordinačního centra Občanského fóra (KCOF), zpracovaného v devadesátých letech právě jím samým a uloženého v Ústavu pro soudobé dějiny. Výsledkem práce v archivu KCOF byly dvě dokumentární publikace věnované Občanskému fóru – chronologie událostí a edice dokumentů – vydané v letech 1997 a 1998 v Ústavu pro soudobé dějiny, které se staly faktografickým základem pro práci na knize *Labyrintem revoluce*.

Jiří Suk dále provedl podrobnou analýzu několika desítek magnetofonových nahrávek interních porad krizového štábu a akční skupiny KCOF. Tento zdroj mu umožnil sledovat rodící se politickou strategii Občanského fóra a Veřejnosti proti násilí a dramatické peripetie jednání jejich delegací s představiteli komunistické státní moci a zástupci dalších politických stran. Pracoval s domácí i zahraniční odbornou literaturou historické, sociologické a politologické provenience, což mu umožnilo sledovat československé události roku 1989 v kontextu převratného dění v celém středoevropském prostoru. Jako další zdroj informací využil tematické rozhovory, které v devadesátých letech vedl s předními aktéry „listopadu '89“. K dispozici měl také písemnosti archivu ÚV KSČ z období 1985–1990, uložené v Národním archivu v Praze.

Výsledkem dlouholetého bádání je kniha o pěti stech stranách, jejíž první díl je zasvěcen analýze politického převratu v listopadu a prosinci 1989. Autor se tu mj. zabývá prehistorií OF, která sahá až ke vzniku občanské iniciativy Charta 77. Rozbor souvislostí ideologie protirežimního disentu s politickým a organizačním profilováním OF je tu podán nově a přesvědčivě. I když se autor možná až příliš zaměřil na osobnost Václava Havla, v jehož stínu zůstali jiní významní aktéři tohoto období. Jiří Suk dále kriticky rozebírá klíčové politické události od tvorby nových vlád, přes spory o volbu prezidenta, až k problému rekonstrukce zákonodárných sborů. V druhém díle pak pojednává o přechodném období od

počátku ledna do svobodných parlamentních voleb v červnu 1990 a analyzuje v něm první rozpory mezi ohnisky státní a politické moci – vládami, parlamenty, ministerstvy, stranami, OF a VPN, reprezentovanými předními politiky první fáze liberalizačního a demokratizačního období. V samostatných kapitolách věnoval Suk pozornost hlavním politickým problémům předvolebního období – propuknutí česko-slovenské roztržky (tzv. pomlčkové válce), koncepčním sporům o podobu ekonomické reformy a prudkému názorovému štěpení kolem otázek vypořádání se s Komunistickou stranou Československa a Státní bezpečností. Jiným tématem jeho zájmu jsou politické typy přechodného období a rozbor komunikačních a kooperačních vazeb mezi nově utvořenými mocenskými centry.

Výsledkem je kniha napsaná na dobré odborné úrovni a přitom čtivě a se smyslem pro dramatickosti látky. V roce 2004 byla oceněna v soutěži Magnesia Litera jako nejlepší odborná publikace a kniha roku. Doporučuji tuto práci k obhájení.

V Praze 26. února 2006

vedoucí práce: Doc. PhDr. Jiří Kocian, CSc.

